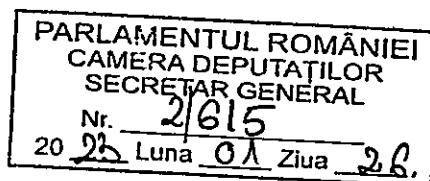

SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI
DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚIA CU PARLAMENTUL

Nr. 1051/2023

25.IAN. 2023

Către: **DOAMNA SILVIA - CLAUDIA MIHALCEA,**
SECRETARUL GENERAL AL CAMEREI DEPUTAȚILOR

Referenț: punctele de vedere ale Guvernului aprobate în ședința Guvernului din data
de 18 ianuarie 2023

STIMATĂ DOAMNĂ SECRETAR GENERAL,

Vă transmitem, alăturat, în original, **punctele de vedere ale Guvernului** referitoare la:

1. *Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, precum și pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români (Bp. 313/2022, Plx. 602/2022);*
2. *Propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 35/2007 privind creșterea siguranței în unitățile de învățământ (Bp. 604/2022, L. 711/2022);*
3. *Propunerea legislativă pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 155 din 21 noiembrie 2001, privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân (Bp. 353/2022, Plx. 578/2022);*
4. *Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (Bp. 769/2022, L. 775/2022);*
5. *Proiectul de Lege privind înmatricularea și înregistrarea vehiculelor (Bp. 170/2021, Plx. 399/2021);*
6. *Propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 102/2016 privind incubatoarele de afaceri (Bp. 591/2022, L. 691/2022);*
7. *Propunerea legislativă pentru completarea art. 30 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice (Bp. 649/2022, L. 758/2022);*
8. *Propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 127/2019 privind sistemul public de pensii (Bp. 583/2022, L. 687/2022);*
9. *Propunerea legislativă pentru modificarea art. 42 alin. (61) din Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, precum și pentru modificarea art. 31 alin. (17) din Legea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006 (Bp. 625/2022, L. 740/2022);*
10. *Propunerea legislativă privind Codul Electoral al României (Bp. 571/2022, L. 745/2022);*
11. *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 27/2011 privind transporturile rutiere (Bp. 351/2022, Plx. 533/2022);*
12. *Proiectul de Lege pentru modificarea art. 17 din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri (Bp. 335/2022, Plx. 554/2022);*

13. Propunerea legislativă pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernanța corporativă a întreprinderilor publice (Bp. 605/2022, Plx 782/2022);

× 14. Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea art.1 alin. (1) din Legea nr. 239/2007 privind reglementarea regimului juridic al unor bunuri imobile aflate în folosința unităților de cult (Bp. 535/2022, Plx. 752/2022);

× 15. Propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare (Bp. 600/2022, L. 707/2022);

✓ 16. Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale (Plx. 745/2022);

✓ 17. Propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 33/2007 republicată, privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European (Bp. 704/2022, L. 801/2022);

✓ 18. Propunerea legislativă pentru completarea articolului 13 din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente (Bp. 702/2022, L. 799/2022);

× 19. Propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 115 din 19 mai 2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali (Bp. 678/2022, L. 772/2022).

Cu deosebită considerație,

NINI SĂPUNARU

SECRETAR DE STAT

PRIM MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă privind Codul Electoral al României*, inițiată de domnul deputat neafiliat Andrei Lupu împreună cu un grup de parlamentari neafiliați, USR (Bp.571/2022, L.745/2022).

I. Principalele reglementări

Prezenta inițiativă legislativă are ca obiect de reglementare adoptarea *Codului electoral*, act normativ unitar pentru organizarea și desfășurarea alegerilor prezidențiale, parlamentare, europarlamentare, locale, precum și organizarea și funcționarea autorităților cu atribuții electorale.

II. Observații

1. Potrivit dispozițiilor art. 8 alin. (1) din Constituție, „*pluralismul în societatea românească este o condiție și o garanție a democrației constituționale*”, o formă a acestuia constituind-o pluripartidismul (pluralismul politic). Consacrarea constituțională a acestuia reprezintă o consecință firească a schimbărilor intervenite după 1989 în ordinea constituțională românească.

În aceste condiții, apreciem că dispozițiile cuprinse la art. 4 alin. (1) din proiect apar ca fiind cel puțin superflue sau chiar neconstituționale prin raportare la art. 1 alin. (3) din Constituție, în componenta referitoare la statul de drept și democratic, în situația în care, respectându-se libertatea de asociere prevăzută de art. 40 din Constituție, la un anumit tur de scrutin

nu se prezintă numărul minim de competitori electorali instituit. În acest sens, amintim că, pe lângă faptul că reprezintă unul dintre principiile patrimoniului electoral european, periodicitatea desfășurării alegerilor reprezintă un principiu asociat statului de drept și ideii de democrație, prin *Decizia nr. 240/2020*¹, Curtea Constituțională stabilind că: „*Periodicitatea alegerilor este unul dintre fundamentele înseși ale ideii de democrație [art. 1 alin. (3) din Constituție, asigură exprimarea voinței poporului, fundament al puterii de stat, legitimează exercitarea puterii de stat și previne acapărarea acesteia de cei care sunt vremelnic înzestrați cu exercitarea puterii de stat.*”

2. Dorindu-se un instrument juridic unitar în privința organizării și desfășurării alegerilor, proiectul încearcă o sintetizare a reglementării în domeniu.

Cu toate acestea, anumite distincții trebuie a fi făcute, atât cu privire la diferitele tipuri de scrutin, cât și în cadrul aceluiași tip de alegeri, ținându-se cont de dispozițiile constituționale și interpretarea acestora dată prin considerentele cuprinse în deciziile Curții Constituționale.

Astfel, semnalăm că, în privința modalității de prelungire a mandatului Parlamentului, prin *Decizia nr. 678/2020*², Curtea Constituțională a diferențiat în funcție de momentul în care intervine prelungirea acestora, statuând că „*decizia de stabilire a datei alegerilor parlamentare după expirarea duratei mandatului Camerelor, cu consecința prelungirii mandatului acestora, se adoptă cu cea mai restrictivă și anevoioasă procedură de legiferare posibilă, oferindu-se o garanție suplimentară în sensul protecției drepturilor opoziției parlamentare*”.

Astfel, coroborând art. 73 alin. (3) lit. t) din *Constituție* - potrivit căruia prin legi organice se reglementează și în alte domenii decât cele prevăzute la art. 73 alin. (3) lit. a) - s) în măsura în care în *Constituție* se dispune în acest sens - cu art. 63 alin. (4) din *Constituție*, Curtea constată că stabilirea datei alegerilor după expirarea mandatului Parlamentului se

¹ referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru aprobarea *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2020* privind prelungirea mandatelor autorităților administrației publice locale cuprinse în perioada 2016-2020, unele măsuri pentru organizarea alegerilor locale din anul 2020, precum și modificarea *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019* privind Codul administrativ, precum și a *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2020*

² referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (1) din *Legea* privind unele măsuri pentru organizarea alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, ca urmare a încetării mandatului Parlamentului ales în anul 2016, precum și a legii, în ansamblul său

face prin lege organică, iar înainte de expirarea mandatului Parlamentului, prin lege ordinară.

Pentru aceste considerente, apreciem că abordarea nediferențiată, simplistă și generală din cuprinsul art. 7 alin. (2) din proiect cu privire la prelungirea tuturor tipurilor de mandate și indiferent de momentul în care intervine această prelungire față de data expirării mandatelor în cauză, este de natură să ducă la nerespectarea deciziilor Curții Constituționale și, implicit, a dispozițiilor constituționale referitoare la domeniul legilor organice.

3. Potrivit art. 1 din inițiativa legislativă, obiectul de reglementare al codului include organizarea și funcționarea partidelor politice. În opinia noastră, organizarea și funcționarea partidelor politice este o materie distinctă de cea electorală care trebuie reglementată într-un act normativ de sine stătător, întrucât vizează numeroase alte aspecte, alături de participarea partidelor politice la alegeri. Totodată, preluarea și reproducerea în textul proiectului de cod a prevederilor *Legii partidelor politice nr. 14/2003*, în condițiile în care această lege nu figurează între actele normative supuse abrogării, menționate la art. 248 din inițiativa legislativă, încalcă dispozițiile art. 14 și art. 16 din *Legea nr. 24/2000*³.

4. Unele dintre definițiile de la art. 2 din proiectul de cod electoral nu corespund terminologiei deja consacrate în materie electorală, sunt incomplete sau neclare, nerespectând prevederile art. 8 alin. (4) din *Legea nr. 24/2000*.

În definiția „*listei electorale*” au fost omise listele electorale complementare, în care sunt înscrși, la alegerile locale, toți cetățenii Uniunii Europene cu drept de vot care se află în evidențele Inspectoratului General pentru Imigrări și au domiciliul sau reședința în localitatea pentru care se întocmește lista. Cu toate acestea, listele electorale complementare sunt menționate în textul art. 39 alin. (16)-(17) din proiectul de cod electoral.

De asemenea, în ceea ce privește sintagma „*zi de referință*”, care este definită ca fiind „*ziua desfășurării alegerilor sau a referendumului, care este întotdeauna duminică, cu excepția situațiilor expres prevăzute de prezentul cod*”, precizăm că legislația electorală în vigoare utilizează

³ privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare

această sintagmă, doar în cazul alegerilor pentru Parlamentul European. Apreciem că extinderea utilizării acesteia la toate tipurile de consultări electorale nu este recomandabilă, putând crea confuzii. Astfel, potrivit art. 39 alin. (1) din inițiativa legislativă, „*cel mai târziu cu 60 de zile înaintea zilei de referință, cetățenii cu drept ai statelor membre ale Uniunii Europene, altele decât România care au domiciliul sau reședința în România pot face cereri de înscriere în listele electorale speciale*”. Coroborat cu definiția zilei de referință, anterior menționată, acest text ar putea conduce la concluzia că cetățenii amintiți ar putea face cerere de înscriere în listele electorale speciale la toate tipurile de alegeri și de referendumuri, ori, conform *Constituției* (art. 16 alin. (4) și art. 148), aceștia au drept de vot în România doar la alegerile locale și la alegerile europarlamentare.

În ceea ce privește art. 2, apreciem că redactarea normei privind definirea termenilor folosiți este imprecisă și neclară. Cu toate că scopul definirii unor termeni este în mod evident ușurarea înțelegerii textului și realizarea unei norme juridice suple și concise, constatăm că: deși sunt definiți anumiți termeni, textul utilizează alte forme pentru aceeași noțiune, neexistând coerență logică din punct de vedere terminologic și încălcându-se, astfel, prevederile art. 37 din *Legea nr. 24/2000* în ceea ce privește unitatea terminologică (de exemplu se definește competitor electoral, dar se folosește și termenul de competitor politic sau se redă de fiecare dată întregul înțeles al termenului; se definește centru de votare din țară, dar se utilizează și local de votare, sală de votare sau chiar secție de votare cu același înțeles); unele definiții sunt preluate literal din una dintre actualele legi electorale, fără a se ține cont că, fiind introduse în partea generală a codului, acestea ar trebui sau ar putea fi aplicabile și altor tipuri de scrutin (de exemplu: se definesc ștampile electorale prin raportare la exprimarea opțiunii politice, specifice alegerilor, deși astfel de ștampile se folosesc și în cazul referendumului).

Totodată, există termeni definiți care nu sunt utilizați apoi în cuprinsul proiectului (de exemplu: definiția termenului de contencios electoral) sau, dimpotrivă, proiectul folosește termeni care nu sunt definiți (a se vedea de exemplu: termenul de liste complementare); anumiți termeni sunt definiți atât în cadrul art. 2 cât și în cuprinsul proiectului, creându-se, astfel, paralelism legislativ interzis de normele art. 16 din *Legea nr. 24/2000* (de exemplu: se definește minoritate națională atât la lit. v) a art. 2, cât și la art. 99 alin. (1)); deși se definește termenul de vot prin raportare atât la alegeri cât și la referendum, din art. 10 alin. (6) rezultă că

exprimarea unei preferințe în cadrul referendumului apare diferită de noțiunea de vot, aspecte de natură să ducă la incertitudine și dificultăți în interpretarea normei etc.

Referitor la Autoritatea Electorală Permanentă, constatăm că proiectul preia trunchiat dispozițiile din Titlul II, *Legea nr. 208/2015*, care, în prezent, reglementează organizarea și funcționarea acestei autorități administrativ autonome. Semnalăm, însă, că, prin abrogarea totală a *Legii nr. 208/2015*, în conformitate cu art. 248 lit. e) din proiect, se ajunge la un vid legislativ prin nepreluarea unor dispoziții, cum ar fi, de exemplu, cele referitoare la conducerea AEP (art. 101 din *Legea nr. 208/2015*) sau la aparatul propriu AEP (organizare, statut și salarizare personal, număr de posturi - art. 102 din *Legea nr. 208/2015*), aspecte de natură să ducă la blocarea activității acestei instituții. Nu în ultimul rând, apreciem că unele dintre atribuțiile cuprinse la art. 46 din proiect, multe dintre ele preluate din Regulamentul de organizare și funcționare a AEP, nu corespund nivelului primar de reglementare, fiind excesiv de detaliate.

5. În ceea ce privește dizolvarea partidelor politice, apreciem că dispozițiile art. 26 din proiect vin în contradicție cu prevederile constituționale ale art. 126 alin. (1) și art. 142 alin. (1), pentru următoarele considerente:

a) activitatea Curții Constituționale, inclusiv cea desfășurată potrivit art. 146 lit. k) din Constituție în legătură cu neconstituționalitatea partidelor politice, este o activitate politico-jurisdicțională, iar nu o „*cale judecătorească*”, așa cum rezultă din interpretarea coroborată a lit. a) și a formulei introductive a alin. (1) din art. 26;

b) hotărârile Curții Constituționale pronunțate în temeiul art. 146 lit. k) nu pot fi supuse controlului instanțelor judecătorești, astfel cum ar rezulta din interpretarea teleologică a alin. (1) și (2) ale art. 26.

6. Potrivit dispozițiilor cuprinse la art. 29 alin. (2) din proiect, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale „*dacă nu au obținut cel puțin un mandat de deputat sau senator, au dreptul, împreună, la un mandat de deputat, dacă au obținut, pe întreaga țară un număr de voturi egal cu cel puțin 10% din numărul mediu de voturi valabil exprimate pe țară pentru alegerea unui deputat*”.

Din analiza dispozițiilor mai sus menționate rezultă că acestea vin în contradicție cu prevederile constituționale ale art. 62 alin. (2) care prevăd că organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale au dreptul la

câte un mandat de deputat, singura limitare constituțională referindu-se la faptul că cetățenii unei minorități naționale pot fi reprezentați în Camera Deputaților doar de o singură organizație.

7. Anumite prevederi preluate în proiectul de cod din legile electorale în vigoare, scoase din context, devin neclare și, în consecință, imposibil de pus în aplicare.

Menționăm în acest sens prevederile art. 47 din inițiativa legislativă, care fac referire la atribuția AEP de a schimba informații privind drepturile electorale ale cetățenilor români și ale cetățenilor celorlalte state membre ale Uniunii Europene cu autoritățile cu responsabilități similare din celelalte state membre ale Uniunii Europene, care reproduce dispozițiile art. 15 din *Legea nr. 33/2007*⁴. Această obligație vizează strict alegerile pentru Parlamentul European, fapt care nu rezultă din textul art. 47 al inițiativei legislative.

Preluarea secvențială și fragmentată în textul codului a dispozițiilor actelor normative care, potrivit art. 248 al acestuia, ar urma să fie abrogate, va genera lacune legislative majore, o serie de aspecte esențiale pentru organizarea și desfășurarea proceselor electorale rămânând nereglementate.

8. În ceea ce privește dispozițiile art. 159 din proiect, referitoare la mandatul senatorilor și deputaților, apreciem că acestea sunt de natură să aducă atingere prevederilor constituționale ale art. 70 care, pe de o parte, la alin. (1) stabilesc clar momentul în care parlamentarii „*intră în exercițiul mandatului*”, respectiv data întrunirii legale a Camerei din care fac parte, iar, pe de altă parte, la alin. (2), stabilesc în mod exhaustiv cauzele de încetare a mandatului, fără a da posibilitatea ca prin lege aceste cazuri să fie extinse, așa cum ar rezulta din sintagma „*sau a altor cauze prevăzute de legislația în vigoare*” utilizată în cuprinsul art. 159.

Pe de altă parte, apreciem că dispoziția art. 159 excedează obiectului de reglementare al proiectului care vizează organizarea și desfășurarea procedurilor electorale până la momentul confirmării rezultatelor alegerilor. De altfel, *de lege lata*, dispoziții privind intrarea în exercițiul mandatului și încetarea acestuia sunt prevăzute deja în cuprinsul art. 2 alin. (1) și art. 7 din *Legea 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților*.

⁴ privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European

Apreciem că art. 161 alin. (5) din proiect, care prevede că numărul de mandate pentru Senat, respectiv pentru Camera Deputaților, pe fiecare circumscripție în parte, este stabilit prin hotărâre a AEP, vine în contradicție cu prevederile art. 62 alin. (3) din *Constituție*, potrivit cărora "*numărul deputaților și al senatorilor se stabilește prin legea electorală, în raport cu populația țării*".

În conformitate cu art. 73 alin. (1) din *Constituție*, „*Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare*”. Având caracterul unei legi, legea de revizuire a *Constituției* trebuie să se supună regulilor de intrare în vigoare prevăzute de art. 78 din *Constituție*, potrivit cărora „*Legea se publică în Monitorul Oficial al României și intră în vigoare la 3 zile de la publicare sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei*”.

Pentru aceste considerente, apreciem că prevederile art. 229 alin. (2) din proiect, prin care se prevede că legea de revizuire a *Constituției* intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a hotărârii Curții Constituționale de confirmare a rezultatelor referendumului, intră în conflict cu prevederile art. 78 din *Constituție*.

9. Având în vedere rolul *Expunerii de motive* de a fi un instrument de prezentare și motivare, în opinia noastră, propunerea legislativă prezintă unele neajunsuri sub aspectul respectării dispozițiilor art. 6 alin. (1) și (2) și art. 31 alin. (1) din *Legea nr. 24/2000*, referitoare la faptul că proiectul trebuie să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă, iar soluțiile pe care le cuprinde trebuie să fie temeinic fundamentate. Pentru aceste considerente, dincolo de prezentarea măsurilor propuse prin proiect, *Expunerea de motive* trebuia să conțină și motivarea privind soluțiile adoptate.

În acord cu normele de tehnică legislativă la care am făcut referire mai sus, motivarea ar trebui să se refere, în principal, la următoarele aspecte: cerințele care reclamă intervenția normativă; efectele avute în vedere, în funcție de obiectul reglementării; implicațiile pe care noua reglementare le are asupra legislației în vigoare.

În mod concret, referitor la "*cerințele care reclamă intervenția normativă, cu referire specială la insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare*", opinăm că instrumentul de prezentare al actului normativ ar trebui să cuprindă, pornind de la reglementările de lege lată, argumentele privind necesitatea unor intervenții legislative, respectiv care sunt lacunele sau acele soluții legislative care au creat probleme (au

îngreunat sau împiedicat aplicarea dispozițiilor în materie electorală) din reglementarea în vigoare.

De asemenea, în ceea ce privește "implicațiile pe care noua reglementare le are asupra legislației în vigoare", instrumentul de prezentare și motivare nu face nicio referire la implicațiile pe care proiectul le-ar putea avea, de exemplu, asupra dispozițiilor din actele normative cu al căror obiect de reglementare se află în strânsă relație, cum ar fi: *Legea partidelor politice nr. 14/2003, republicată*, din care sunt preluate în formă identică sau diferită numeroase prevederi fără ca dispozițiile tranzitorii și finale să reflecte vreo intervenție legislativă prin modificare, completare sau abrogare asupra acestei legi; *Legea nr. 334/2006, privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată*, din care sunt reluate trunchiat sau necorelat dispoziții; *Codul de procedură civilă*, față de care stabilește reguli și denumiri diferite, cum ar fi de exemplu în materia cererilor de intervenție (a se vedea art. 20 alin. (2) din proiect prin raportare la art. 62 și următoarele din *Codul de procedură civilă*), sau recursului în interesul legii (a se vedea art. 46 alin. (1) lit. b) din proiect prin raportare la art. 514 din *Codul de procedură civilă*), fără a corela sau deroga de la normele procesual civile în cauză; *Codul civil*, prin referire la faptul că, de exemplu, prevederile art. 62 și următoarele din proiect nesocotesc dispozițiile art. 187 și 196 lit. e) și g) din *Codul civil*, în ceea ce privește elementele esențiale ale unei persoane juridice și consecința lipsei acestora în actul de înființare; *Legea educației naționale 1/2011*, prin referire la faptul prevederile art. 86 alin. (4) din proiect vin în contradicție cu art. 7 din *Legea nr. 1/2011*.

Având în vedere cele mai sus prezentate, apreciem că adoptarea unui nou cadru legal în domeniul electoral, care vizează inclusiv regândirea unor instituții juridice în domeniu, nu se poate realiza fără o evaluare a impactului pe care o astfel de măsură l-ar avea asupra legislației în vigoare. Se creează, astfel, o necorelare cu prevederile actelor normative mai sus menționate, de natură să aducă atingere principiului accesibilității legii și, implicit, art. 1 alin. (3) și (5) din *Constituție*, căci, în ceea ce privește accesibilitatea legii, *Curtea Constituțională* a constatat că, "pentru a fi îndeplinită cerința de accesibilitate a legii, nu este suficient ca o lege să fie adusă la cunoștință publică, ci este necesar ca între actele normative care reglementează un anumit domeniu să existe atât o conexiune logică pentru a da posibilitatea destinatarilor acestora să determine conținutul domeniului reglementat, cât și o corespondență sub

aspectul forței lor juridice. (...) În acest sens, normele de tehnică legislativă referitoare la integrarea proiectului în ansamblul legislației statuează că actul normativ trebuie să se integreze organic în sistemul legislației, scop în care actul normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune [art. 13 lit. a) din Legea nr. 24/2000]” (Decizia Curții Constituționale nr. 363/2015⁵).

Deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, respectarea criteriilor obligatorii pentru adoptarea actelor normative concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare. Având în vedere cele mai sus prezentate, apreciem că normele propuse ar putea fi considerate ca fiind lipsite de claritate și previzibilitate și deci contrare art. 1 alin. (5) din *Constituție*, fiind necesară realizarea unei corelări cu celelalte acte normative de același nivel cu care se află în conexiune.

10. În ceea ce privește modul de redactare a propunerii legislative, apreciem că multe din normele instituite sunt neclare și imprecise, aspecte care, pe lângă dificultățile de interpretare și aplicare, sunt de natură a conduce și la încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din *Constituție*. În acest sens, arătăm că, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, actul normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se și previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat. În plus, potrivit art. 36 alin. (1) din *Legea nr. 24/2000*, "Actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie".

Având în vedere cele mai sus prezentate, este necesară reanalizarea întregului proiect și reformularea dispozițiilor care îngreunează claritatea și concizia normelor juridice, cu delimitarea clară a sferei de aplicare a noțiunilor folosite și a competențelor structurilor și organismelor cu competențe în domeniu.

În conformitate cu titlul și art. 1 din proiect, obiectul său de reglementare ar trebui să vizeze doar cadrul juridic general al organizării și

⁵ referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 din *Legea nr. 241/2005* pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale

desfășurării alegerilor și referendumului, până la momentul validării scrutinului și modul de organizare și funcționare al partidelor politice.

Cu toate acestea, multe dintre normele instituite prin proiect excedează, însă, acestui obiect de reglementare, modalitatea de realizare fiind, în principal, paralelismul legislativ cu dispoziții cuprinse în alte acte normative, ce nu fac obiectul codificării, cum ar fi: *Legea nr. 334/2006 privind finanțarea partidelor politice*, în ceea ce privește sursele de finanțare - a se vedea art. 30 din proiect, *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ*, în ceea ce privește: stabilirea numărului de aleși locali (art. 176 și art. 177 din proiect), procedura de validare a mandatelor aleșilor locali (art. 188, art. 192 și art. 193 din proiect) sau incompatibilitățile aleșilor locali (art. 194 din proiect), *Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale*, în ceea ce privește atribuțiile Curții Constituționale (art. 235 din proiect) etc.

11. În *Expunerea de motive* se precizează că aplicarea acesteia „nu va avea impact financiar suplimentar asupra bugetului general consolidat în raport cu cel generat de actele normative în vigoare, care urmează a fi abrogate sau modificate”.

Potrivit prevederilor art. 247 din inițiativa legislativă, prin care se modifică alin. (2) al art. 18 din *Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale*, se propune diminuarea sumei alocate anual partidelor politice de la bugetul de stat, „de cel puțin 0,01% la cel mult 0,04%, cum este reglementat în prezent, la cel puțin 0,0025% și la cel mult 0,01%” din produsul intern brut.

12. Propunerea legislativă nu conține o serie de prevederi care au fost adoptate cu ocazia alegerilor prezidențiale din anul 2019 și parlamentare din anul 2020 și care au condus la o bună organizare și desfășurare a alegerilor, astfel:

- posibilitatea confecționării pe plan local a materialelor necesare votării (buletine de vot, stampile) pentru secțiile care nu primesc din țară, în timp util, aceste materiale;
- posibilitatea monitorizării video a secțiilor de votare;
- proceduri privind gestionarea plicurilor exterioare conținând documentele de vot prin corespondență transmise sau depuse personal de alegători la sediile misiunilor diplomatice sau ale oficiilor consulare;

- reglementarea situațiilor în care măsurile dispuse de autoritățile străine competente au ca rezultat: interzicerea organizării de secții de votare în anumite locații din țara respectivă; revocarea acordului de înființare a secțiilor de votare, eventual cu scurt timp înainte de desfășurarea scrutinului; acordarea permisiunii de organizare de secții de votare doar în sediile misiunilor, interzicerea organizării oricărui fel de secții de votare;

- reglementarea modului de asigurare din bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Afacerilor Externe, a fondurilor necesare pentru acoperirea cheltuielilor de deplasare în vederea participării la procesul electoral al președinților birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate, al locuitorilor acestora, precum și al membrilor birourilor electorale pentru secțiile de votare din străinătate propuși de către șefii misiunilor diplomatice și ai oficiilor consulare, în limitele prevăzute de *Hotărârea Guvernului nr. 518/1995 privind unele drepturi și obligații ale personalului român trimis în străinătate pentru îndeplinirea unor misiuni cu caracter temporar*;

- reglementarea adoptării de către Guvern, prin hotărâre, a calendarului acțiunilor din cuprinsul perioadei electorale, a cheltuielilor necesare pregătirii și desfășurării în bune condiții a alegerilor și a măsurilor tehnice necesare bunei organizări și desfășurări a alegerilor.

Nu sunt reglementate detalii legate de modul de implementare a Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal (SIMPV) și a Sistemul informatic de centralizare a datelor din procesele verbale privind consemnarea rezultatelor votării (SICPV). În cuprinsul propunerii legislative se face referire la un sistem informatic unitar prin care să se realizeze atât centralizarea rezultatelor votării, cât și repartizarea și atribuirea mandatelor.

În opinia noastră, considerăm că era necesară realizarea centralizării rezultatelor votării într-un sistem informatic distinct de cel prin care se realizează repartizarea și atribuirea mandatelor. Perioadele de timp prevăzute pentru delimitarea/stabilirea secțiilor de votare din străinătate, desemnarea operatorilor de calculator, a membrilor-operatori de calculator și a președinților secțiilor de votare, nu oferă timpul necesar pentru desfășurarea activităților de site survey.

Nu sunt reglementate modalitățile de stabilire a particularităților SIMPV și SICPV, în funcție de tipul fiecărui proces electoral și referendum. Nu este prevăzut modul de implementare și funcționalitățile SICPV în cadrul alegerilor locale parțiale, modul de desemnare și rolul

operatorilor de calculator la nivelul birourilor electorale de circumscripție locală, precum și responsabilitățile AEP și ale Institutului Național de Statistică (INS) în cadrul organizării și desfășurării alegerilor locale parțiale. Nu este reglementată operaționalizarea Centrului de preluare a apelurilor, rolul și atribuțiile reprezentanților birourilor electorale județene, INS și STS în vederea asigurării suportului de specialitate pentru operatorii de calculator și președinții secțiilor de votare.

Totodată, nu este prevăzută baza legală pentru înregistrarea convorbirilor realizate prin intermediul Centrului de preluare a apelurilor, respectiv a perioadei de timp pentru care se păstrează aceste înregistrări în scopul punerii la dispoziția organelor competente să constate contravenții și fraude electorale.

Nu sunt reglementate atribuțiile reprezentanților misiunilor diplomatice ale României cu privire la implementarea SIMPV la nivelul secțiilor de votare din străinătate.

De asemenea, nu este prevăzut modul de realizare a distribuirii și recuperării terminalelor informatice utilizate în procesul electoral, modul de asigurare a serviciilor de date (internet) în locațiile secțiilor de votare, precum și modul de organizare a sesiunilor de evaluare și instruire pentru președinții secțiilor de votare și operatorii de calculator.

13. Precizăm că primirea indemnizațiilor de la data încheierii proceselor-verbale de investire poate genera cheltuieli neeconomice în situația în care membrii birourilor electorale nu desfășoară activități. Cu titlu de exemplu, semnalăm că în hotărârile Guvernului emise cu ocazia proceselor electorale anterioare, numărul zilelor de acordare a indemnizațiilor pentru membrii birourilor electorale ale secțiilor de votare era limitat, o asemenea abordare conducând la o utilizare judicioasă a resurselor, cu respectarea bunei gestiuni financiare. În acest context, se impunea regândirea normei propuse prin stabilirea unor criterii clare cu privire la intervalul de timp pentru care se primesc indemnizații, bazate pe ierarhia birourilor electorale, atribuțiile acestora și calendarul de desfășurare a operațiunilor electorale.

14. Nu considerăm oportune prevederile art. 176, art. 177 și art. 246, motivat de faptul că, în opinia noastră, Codul electoral trebuie să vizeze organizarea și desfășurarea alegerilor și nu stabilirea numărului de consilieri locali și județeni. De altfel, numărul acestora este stabilit de dispozițiile *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019*.

15. Propunerea legislativă supusă atenției are ca obiect de reglementare unificarea legislației electorale prin adoptarea unui Cod Electoral, ale cărui dispoziții comune și speciale să asigure în concordanță cu principiile constituționale, organizarea unui scrutin democratic, corect și transparent. În vederea realizării acestui deziderat era necesară modificarea sau abrogarea, ca urmare a intrării în vigoare a propunerii de act normativ supus atenției, a unei serii de acte normative, în cuprinsul cărora, datorită naturii faptelor, sunt oferite competențe de constatare a contravențiilor personalului Ministerului Afacerilor Interne.

În considerarea acestui aspect, constatăm faptul că în cuprinsul prevederilor art. 242 alin. (3) din propunerea legislativă supusă atenției este instituită regula potrivit căreia contravenientul poate achita, pe loc sau în termen de cel mult 15 zile de la data încheierii procesului-verbal, după caz, de la data comunicării acestuia, jumătate din minimul amenzii prevăzute la alin. (1), agentul constatatator făcând mențiune despre această posibilitate în procesul-verbal.

Precizăm faptul că regimul contravențiilor este stabilit prin *Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare*, în cuprinsul căreia se regăsesc norme cu privire la întocmirea proceselor-verbale de constatare și sancționare a contravențiilor, comunicarea acestora, condițiile în care pot fi achitate amenzile și modalitățile de dovedire a acestui fapt, condițiile executării amenzilor etc.

În scopul unificării răspunderii contravenționale, a fost adoptată *Legea nr. 203/2018 privind măsuri de eficientizare a achitării amenzilor contravenționale, cu modificările și completările ulterioare*, prin care s-a instituit un mecanism unitar care să permită cetățeanului să cunoască în orice moment dacă înregistrează creanțe față de bugetul de stat sau bugetele locale sau dacă autoritățile au luat act de efectuarea plății amenzilor datorate și prin care autoritățile statului sau ale administrației publice cunosc, cu operativitate, situațiile de conformare a cetățenilor, pentru a înceta orice operațiune administrativă de executare a amenzilor contravenționale, ori, în cazul celor neachitate, să cunoască stadiul aplicării și executării amenzilor contravenționale.

În acest sens, potrivit art. 28 alin. (1) din *Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, cu modificările și completările ulterioare*, contravenientul poate achita, în termen de cel mult 15 zile de la data înmânării sau comunicării procesului-verbal, jumătate din minimul amenzii prevăzute de

actul normativ, agentul constatatator făcând mențiune despre această posibilitate în procesul-verbal. Așadar, având în vedere prevederile generale instituite în materia aplicării sancțiunilor contravenționale, considerăm că era necesară corelarea soluțiilor normative din cuprinsul prevederilor art. 242 alin. (3) din propunerea legislativă supusă atenției cu ansamblul reglementărilor interne aflate în vigoare, respectiv prin eliminarea referirilor la achitarea pe loc a amenzii.

În ceea ce privește responsabilitățile structurilor Ministerului Afacerilor Interne de asigurare a pazei în contextul desfășurării procesului electoral, semnalăm faptul că, în cuprinsul proiectului de act normativ sunt utilizate sintagme diferite, respectiv „pază militară”, „pază înarmată” și „sub paza personalului structurilor MAP”. În context, pentru uniformitate de reglementare și rigoare în exprimare, era oportună folosirea unei singure sintagme, respectiv „sub paza personalului structurilor MAP”.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere cele menționate, Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.

Cu stimă,

Nicolae-Ionel CIUCĂ
PRIM-MINISTRU

Domnului deputat Ion-Marcel CIOLACU
Președintele Camerei Deputaților